

Møte onsdag den 18. november 2015 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 17):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:00:23]: Eg vil på vegner av stortingsrepresentantane Heidi Greni, Per Olaf Lundteigen og meg sjølv fremja eit forslag om å oppretthalda og styrka dei åtte regionale statsarkiva som eigne institusjonar.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak n r. 1 [10:00:47]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Vidar Helgesen, Solveig Horne og Ine Marie Eriksen Søreide vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Marit Nybakk.

Marit Nybakk (A) [10:01:22]: Mitt spørsmål går til statsråd Helgesen, i første omgang til Helgesen som statsråd ved Statsministerens kontor.

Mandag vedtok et bredt flertall i Stortinget endringer i utlendingsloven. Stortinget tok et ansvar for å gjøre det mulig å håndtere strømmen av asylsøkere, særlig over Storskog, men også generelt, både for å påse at de som ikke oppfyller krav til beskyttelse, blir mulig å returnere raskt, og for å sikre asylretten til mennesker på flukt fra krig og undertrykking – de som har reelt behov for rett til opphold – og for å verne om asylinstituttet. Situasjonen krever, som vi vet, både handlekraft, styring og raske, men ansvarlige tiltak.

Men i debatten på mandag uttalte en representant for regjeringspartiet, Fremskrittspartiets Christian Tybring-Gjedde, følgende om situasjonen:

«Jeg ser et land som vi delvis ikke har kontroll over.»

Hva slags signal sender fremskrittspartirepresentanten ut, ikke bare til oss i stortingssalen, men til hele det norske folk – at regjeringen og Stortinget ikke har kontroll? Deler statsråd Helgesen og Statsministerens kontor denne betraktningen og disse synspunktene? Hva synes statsrå-

den om Tybring-Gjeddes beskrivelse av denne situasjonen etter to år i regjering?

Statsråd Vidar Helgesen [10:03:00]: Jeg skal ikke innlate meg på beskrivelser av den nevnte stortingsrepresentantens uttalelse, men bare nøye meg med å si at regjeringen arbeider hardt for å sikre at vi håndterer denne situasjonen på en god måte. Dette er en vanskelig situasjon for Norge. Vi legger stor vekt på at hvis vi skal opprettholde asylinstituttet, hvis vi skal sikre beskyttelse for dem som har krav på beskyttelse, må vi også være i stand til å legge til rette for rask og effektiv retur av dem som kommer hit uten krav på beskyttelse. Det er en del av arbeidet med å sikre en god håndtering. Det er en del av arbeidet på basis av den kontrollen vi har, og som vi utøver som regjering.

La meg understreke at som stabssjef ved Statsministerens kontor svarer jeg til statsministeren, så jeg vil nøye meg med å konstatere at som regjering er vi alle på hvert vår felt opptatt av å sikre på den ene side håndteringen av utfordringen med tilstrømmingen, og på den annen side det å sikre grensek kontroll og å sikre at retursystemene er effektive. Hva enkelte stortingsrepresentanter så ytrer i denne anledning, får man konfrontere stortingsrepresentantene med, ikke regjeringens representanter.

Marit Nybakk (A) [10:04:47]: Jeg vil takke for svaret.

Jeg skal ikke beskyldte statsråden for ansvarsfraskrivelse, men det kan være interessant å vite hva han mener om denne formen for dobbeltkommunikasjon – om det er blitt vanlig blant regjeringspartiene disse to årene. Det kan også være interessant å høre hva han som europaminister mener om uttalelser om at vi ikke har kontroll, eller at regjeringen ikke har kontroll over landet som sådant, i sin alminnelighet – hvis jeg oppfattet Tybring-Gjedde rett – men ikke minst når det gjelder asyltilstrømmingen og den norske håndteringen av flyktninger, av asylsøknader og av grensek kontroll.

Statsråd Vidar Helgesen [10:05:35]: Jeg konstaterer at det i regjeringen er et samlet trykk på å håndtere denne situasjonen. Jeg konstaterer at det i denne sal, blant partiene i Stortinget, er bred enighet om hovedgrepene som er nødvendige, og en god dialog om nettopp det. Jeg konstaterer også at i det europeiske samarbeidet er Norge tett involvert som Schengen-medlem i diskusjonene rundt felles europeiske løsninger, og vi gir viktige bidrag inn i det europeiske samarbeidet, fordi vi fra regjeringens side har en erkjennelse, som deles av et klart flertall i Stortinget, av at dette er en utfordring som må håndteres i et europeisk samarbeid. På alle disse områdene har vi kontroll, og på alle disse områdene har vi bred oppslutning i Stortinget om hva som er nødvendig for å opprettholde kontroll.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kåre Simensen.

Kåre Simensen (A) [10:06:48]: Jeg vil følge opp representanten Nybakks spørsmål og denne gangen henvende meg til europaminister Helgesen. Det vil være av

stor interesse å vite hvordan han vurderer det budskapet fra regjeringspartiet Fremskrittspartiet, og ikke minst hvordan det blir mottatt blant våre venner i Europa når vi hele tiden snakker om solidaritet i forbindelse med den vanskelige situasjonen Europa nå befinner seg i, og budskapet fra et av regjeringspartiene og en sentral representant der er:

«Vi fikk ikke noe ansvar for å forvalte den globale utviklingen, vi fikk et ansvar for å forvalte Norge.»

Da er mitt spørsmål til europaministeren: Er man bekvem med slike signal? Til tross for det statsråden sier om at vi står sammen i Europa, får vi denne typen kommunikasjon fra et av regjeringspartiene.

Statsråd Vidar Helgesen [10:07:46]: Jeg har den store glede å rapportere direkte tilbake fra EØS-rådsmøtet, det høyeste organet i EØS, som fant sted i Brussel i går, og migrasjon og Syria-krisen var viktige temaer i den politiske dialogen som fant sted i EØS-rådsmøtet. Der var beskjedden uoppfordret og tydelig fra EU-siden: stor taknemlighet til Norge for den innsatsen vi gjør. Det gjelder det at ingen land har bidratt mer i EUs gjenbosettingsprogram enn Norge. Det gjelder vårt bidrag til EUs relokaliseringsprogram. Det gjelder vårt bidrag til Frontex-operasjonene i Middelhavet, både i det sentrale middelhav og i det østlige middelhav. Her har vi gitt viktige bidrag som verdsettes.

Så er det en politisk debatt i alle europeiske land om utfordringene her, men det er altså håndteringen fra regjeringen og støtten fra brede flertall i nasjonale parlamenter som er avgjørende, og vi er meget tilfreds med at det er en slik bred støtte for håndteringen i denne sal.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til neste oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:08:59]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg er glad for de tilbakemeldingene som kommer fra Europa, for jeg tror at i den krevende situasjonen vi er i, er det helt nødvendig at samarbeidet i Europa fungerer godt, at en i fellesskap tar hånd om det store antallet flyktninger som kommer, og at det ikke er slik at noen land må ta hele byrden alene. Det arbeidet regner jeg med at statsråden jobber med i sine møter rundt om i Europa.

For å følge opp hovedspørsmålet: Jeg er glad for at statsråden understreker at regjeringa har full kontroll, men da er det også fristende å spørre om statsråden mener at en nå har de verktøy en trenger, når Stortinget vedtok mandag alle de forslagene som regjeringa fremmet i den hasteproposisjonen som kom fredag.

Statsråd Vidar Helgesen [10:09:50]: Jeg har lyst til å si at det er godt at det er bred forståelse for behovet for felles europeisk innsats her.

En av beskjedene fra vår side – bl.a. i Brussel i går – var at det er nødvendig at den solidariteten som man trenger i Europa her, ikke bare kommuniseres ved møtebordene, men gjennomføres i praksis. Det er flere europeiske land som må stille opp i denne dugnaden. Norge gjør mye, andre land gjør mye, men det er altfor mange land som

ikke gjør nok. Det er en viktig beskjed fra regjeringen i det europeiske samarbeidet.

Dette er en situasjon som utvikler seg. Vi er tilfreds med at det er blitt enighet i Stortinget om nye måter å håndtere denne situasjonen på. Hva som vil ligge fremover i tid, i en situasjon som utvikler seg så raskt, er det ikke mulig å si noe klart om på dette tidspunktet.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgingsspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:11:07]: På EU-toppmøtet 15.–16. oktober vart effektiv retur vektlagt som avgjerende. Det vart konkludert med at EU-landa skal framskünde gjennomføringa av returdirektivet, og at ein i løpet av året skal opprette eit spesielt returkontor innafor ramma av Frontex.

Det var også eit ønske om å utvide mandatet til Frontex når det gjeld retur, ved at byrået får moglegheit til å leggje til rette for felles returoperasjonar på eige initiativ, og får ei styrkt rolle når det gjeld å skaffe reisedokument ved retur. Kan statsråden fortelje kva som er regjeringa si haldning til å utvide mandatet til Frontex?

Statsråd Vidar Helgesen [10:11:46]: Det som nå diskuteres i EU, er en rekke sider ved håndteringen av migrasjons- og flyktningkrisen.

Vi er blant de landene som har gode og effektive returordninger. I de europeiske diskusjonene viser vi til vår håndtering, og vi viser til viktigheten av gode returordninger. Vi har også et samarbeid med Frontex på dette området – visse returer skjer i samarbeid med Frontex.

Vi har i diskusjonen om styrking av Frontex vært villig til å se på det, vært villig til å bidra til styrking av Frontex. Men de enkelte elementene er under diskusjon, og det er for tidlig å si hva som vil bli konklusjonene av disse diskusjonene.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:13:00]: Vi har nå en rask behandling av utlendingsloven for å avhjelpe situasjonen på Storskog, slik at vi får en raskere avvisning av opplagt grunnløse asylsøkere, samtidig som de som trenger beskyttelse og trenger asyl, må sikres å kunne få det. Men dette er en problemstilling som gjelder ikke bare på Storskog; dette gjelder hele Schengens yttergrense.

Mitt spørsmål blir da: På hvilken måte er de beslutningene som Stortinget nå gjør, koordinert med resten av Schengen-landene, og hvordan ser statsråden på det at en må sikre yttergrensen i Schengen bedre, samtidig som de som trenger asyl, må kunne få beskyttelse, samtidig som vi klarer å opprettholde den visumfrie, åpne reisemuligheten innenfor Schengen?

Statsråd Vidar Helgesen [10:13:56]: For det første er det slik at ytre grensekontroll er en forutsetning for å opprettholde fri bevegelse innenfor Schengen-området. Det er hele utgangspunktet. Så er det slik at ytre grensekontroll – som landene i Schengen har bestemt skal være

de enkelte landene med yttergrenses ansvar å håndheve, med bistand fra Frontex der det er nødvendig – er en modell som ikke er problematisk med hensyn til asylretten. Grensekontroll er nødvendig, og når grensekontrollen skal være – og må bli – mer effektiv, er ikke det for å undergrave asylretten. Det er – i tilfellet Ungarn, f.eks. – ingenting ulovlig ved å sette opp et gjerde. Man kan stille spørsmålet om det er politisk klokt. Det avgjørende er om det undergraver asylretten. Fra norsk side er det vi som har ansvaret for grensen i nord på vegne av Schengen-området, og det håndterer vi, uten bistand fra Frontex.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:15:15]: Det er særlig to grunner til at håndteringen av de økte asylankomstene har blitt så vanskelig. Den ene er at det mangler europeisk samarbeid i praksis, bl.a. om å stemple pass, slik at det nå befinner seg svært mange asylsøkere innenfor Schengen-området som vi ikke vet hvem er, eller hvor er. Den andre er regjeringens manglende vilje og evne til å se hva som ville komme, og rigge beredskap på riktig tidspunkt for å ta imot mange flere asylsøkere.

Var det da slik at europaministeren heller ikke oppdaget tidligere at antallet flyktninger inn til Europa over Middelhavet økte dramatisk utover våren, der vi også sendte skip for å berge dem? Og hvis han så det: Hva var grunnen til at regjeringen ikke gjorde som Røde Kors, som satte krisestab i august og rigget et apparat som var i stand til å ta imot disse tidligere?

Statsråd Vidar Helgesen [10:16:26]: Den økte tilstrømningen til Europa i år bygger på en erfaring fra i fjor, da det også var en økt tilstrømning. Dette har økt over noen år, så det har ikke kommet som noen overraskelse at det har skjedd en økning. Men så har det vært kommunisert ting fra europeiske regjeringer, det har vært en kritisk underfinansiering av FNs og humanitære organisasjoners virksomhet i nærområdene – flere ting har bidratt til at økningen har blitt større enn noen har kunnet forutse. Det har vært på regjeringens kart før sommeren at dette var en utfordring, men omfanget av utfordringen var det ingen som kunne se. Og i saksbehandlingen har vi basert oss på det fagmyndighetene har lagt opp til av prognoser. Så har utviklingen gått langt forbi det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:17:45]: Mitt spørsmål går til barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne.

Som ansvarlig statsråd for det som ble en rekordhøy bosetting av flyktninger i kommunene i 2014, har statsråden vektlagt at bosetting er et prioritert område for denne regjeringen, og særlig når det gjelder det å bosette barn.

I sin redegjørelse til Stortinget den 13. oktober om flyktningssituasjonen rundt Middelhavet og i Europa opp-

fordret statsminister Erna Solberg til en dugnad der folket også stiller opp som fosterforeldre for enslige mindreårige som kommer til landet. Hun sa bl.a.:

«Hvis det er én ting jeg ønsker meg, så er det at dugnadsånden i befolkningen også skal føre til at flere mennesker melder seg til innsats for barnevernet. Hvis vi kan få flere mindreårige asylsøkere i fosterhjem og færre på institusjon, vil det være bedre for integreringen og gi barna en bedre og tryggere start på sitt nye liv. Her har folk virkelig en mulighet til å gjøre en viktig forskjell.»

Dette var en oppfordring som Kristelig Folkeparti selvfølgelig sluttet seg helt til, og vår partileder Knut Arild Hareide ga også ros for dette initiativet. Men samtidig vet vi at fosterhjemskøene er lange. Per 31. august 2015 ventet i alt 406 barn på å få plass i fosterhjem, hvorav 282 barn hadde ventet i over seks uker.

Så mine spørsmål til statsråden er: Hvilke virkemidler mener statsråden det er klokt å ta i bruk umiddelbart for å sikre et hjem for alle disse barna som trenger et hjem? Og: Hvordan vil hun sette i gang denne dugnaden som det er tatt initiativ til, og ta vare på det folkelige engasjementet for å bidra til å få fortgang i arbeidet for å sikre et trygt hjem for alle disse barna?

Statsråd Solveig Horne [10:19:36]: Det er et viktig tema som representanten tar opp her, og det er viktig at de enslige mindreårige får flytte til en kommune og starte livet sitt der. Enslige mindreårige flyktninger som bosettes i en kommune, plasseres i fosterhjem, i bofellesskap eller på hybel med oppfølging. Og vurderingen av hvilke tiltak det enkelte barn skal ha, må ses opp mot det behovet det enkelte barn har.

I dag er det 37 kommuner som har sagt seg villig til å bosette enslige mindreårige under 15 år, mens det kan finnes fosterhjem for enslige mindreårige i alle landets kommuner. Vi jobber nå aktivt med en kampanje, og den dugnaden som representanten etterlyser, den er der. Jeg er veldig glad for at vi nå ser et stort engasjement fra familier som melder seg til å bli fosterfamilier. Det er nå 30 000 som har besøkt Bufetats nettside fosterhjem.no mot 10 000 i en vanlig uke. Det er rekordmange som kommer på møtene til Bufetat, og som ønsker å bli fosterhjem. Vi har også satt i gang en intensiv opplæring – med litt kortere varighet for de fosterhjemmene som ønsker dette – for det er også viktig at fosterhjemmene blir godkjent og får opplæring for dette viktige tiltaket.

Så er det sånn at det er opp til den enkelte kommune å vedta om de ønsker å bosette enslige mindreårige. Vi har nok sett at en del kommuner sier nei, selv om det er familier i kommunen som ønsker å være fosterhjem. Derfor har Bufetat og IMDi oppfordret kommunene til å ta imot enslige mindreårige, og vi ønsker også at flere kommuner skal kunne forhåndssamtykke og si ja til de familiene som står klar til å bli et hjem for de enslige mindreårige som trenger et hjem å bo i.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:21:38]: Det er riktig at 37 kommuner har sagt ja, foreløpig, til å bosette ens-

lige mindreårige asylsøkere, men 37 av over 400 kommuner er svært lite.

Og det er jo nå bekymringer for og opplysninger om at enslige mindreårige asylsøkere – både fra 0 til 15 år og også fra 15 til 18 år – blir sittende altfor lenge på mottak fordi kommunene vegrer seg, og grunnen til at de vegrer seg, er jo de økonomiske konsekvensene som de ser kommer. Dette er jo også bekymringer som vi får fra vergene til disse barna.

Så én ting er hva IMDi gjør, men hva tenker statsråden selv å gjøre? Som jeg innledet med, ble det en rekordhøy bosetting i 2014, som statsråden har tatt initiativ til, men hva vil statsrådets initiativ nå være overfor kommunene som peker på de økonomiske belastningene?

Statsråd Solveig Horne [10:22:42]: Jeg er veldig glad for at regjeringen i det tilleggsnummeret som vi har fremmet, har lagt inn 100 000 kr ekstra til de kommunene som bosetter enslige mindreårige.

Jeg er helt enig med representanten i at det aller viktigste vi kan gjøre nå, er å få de enslige mindreårige bosatt ute i en kommune. Det er store kostnader ved å ha dem på et omsorgssenter, og det er ikke der på omsorgssentrene de skal starte livet sitt; det er ute i en kommune. Derfor har også regjeringen, med statsministeren i spissen, oppfordret flere familier til å ta initiativ til å være fosterhjem, til å åpne hjemmene sine for de ungdommene og de barna som trenger det. Og jeg er veldig glad for at vi nå – med den kampanjen som Bufetat har satt i gang, og ved at det er flere som har meldt seg – øyner håp om at vi skal få bosatt flere.

Så er jeg kjent med at kommunene har vegret seg litt på grunn av den økonomiske situasjonen. Kommunene får i dag dekket 80 pst. av kostnadene sine til enslige mindreårige som er innenfor barnevernet. I tillegg har regjeringen økt det særskilte tilskuddet, og vi har lagt inn 100 000 kr ekstra til det særskilte tilskuddet for neste år.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marie Ljones Brekke.

Marie Ljones Brekke (KrF) [10:24:01]: Det er et enormt folkelig engasjement i den alvorlige situasjonen vi befinner oss i. I Stavanger har det den siste uka blitt arrangert flere møter der mange hundre mennesker har møtt opp, både frivillige organisasjoner og enkeltpersoner som ønsker å bidra i den situasjonen som vi nå befinner oss i.

Bare på møtet som angikk dem som ønsket å bli fosterforeldre, møtte det opp 200 mennesker. Kjetil Aas, rådgiver i fosterhjemstjenesten, sier at han aldri før har sett et slikt oppmøte på et tilsvarende møte. Han sier videre at det daglig kommer barn under 15 år, der de fleste er 14 år, men det kommer også barn under 10 år uten foreldrene sine.

Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hvordan kan vi sikre at engasjementet blir tatt vare på, at disse raskt blir

vurdert som fosterforeldre, slik at barn slipper å vente unødvendig lenge på å få en familie?

Statsråd Solveig Horne [10:25:03]: Ja, det er et folkelig engasjement, som er fantastisk flott. Bufetat melder om rekordstort frammøte over hele landet på de informasjonsmøtene vi har, og det er rekordmange som melder sin interesse for å bli fosterhjem. Derfor har vi også satt i gang en intensiv opplæring av disse, for det er viktig at fosterfamilieene får en opplæring og blir godkjent som fosterfamilier. Så vet vi at rekrutteringsprosessen tar litt tid, men samtidig er det nå flere familier som er godkjent og står klar til å bli fosterhjem.

Så er det viktig å understreke at Bufetat har ansvaret for å bosette enslige mindreårige, men vi kan altså ikke pålegge kommunene å ta imot enslige mindreårige. Det eneste vi kan gjøre, er å oppfordre kommunene til å benytte seg av det folkelige engasjementet som er der ute og la de familier som nå er villige til å bli fosterforeldre, få den sjansen, slik at vi kan skape flere hjem for de barna som raskt trenger et hjem.

Presidenten: Heidi Greni – til neste oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:26:20]: Statsråden etterlyser sterkere kommunal innsats for å ta imot enslige mindreårige. Det gjelder både de under 15 år som barnevernet har ansvaret for, og de mellom 15 og 18 år som UDI har ansvar for i mottak. Jeg tror kommunene er innstilt på å gjøre en innsats, men det forutsetter at vilkårene ligger til rette for det. Det nytter ikke å appellere til kommunene om å ta imot enslige mindreårige og samtidig sende med regningen for oppgaven de skal løse for nasjonale myndigheter. Dessverre er det i altfor stor grad slik i dag.

Statsråden oppfordrer til fosterhjems plassering. Mener statsråden det gjøres en god nok jobb fra Bufetat med å rekruttere fosterforeldre? Gis det gode nok vilkår til folk som våger å påta seg denne ansvarsfulle oppgaven, og gis det gode nok vilkår til de kommunene som sier ja til disse fosterhjemmene?

Statsråd Solveig Horne [10:27:17]: Stortinget bevilget 5 mill. kr ekstra til en kampanje for rekruttering av fosterhjem. Etter den kampanjen har vi fått rekordmange engasjerte familier som ønsker å bli fosterhjem. Det er et viktig arbeid. Jeg har lyst til å understreke at kommunene får i dag refundert 80 pst. av kostnadene de har til barnevernstiltak. Det gjelder både de under 15 år og de som er over 15 år.

Jeg har som ansvarlig for bosetting prioritert enslige mindreårige når vi skal bosette, slik at vi får bosatt dem raskt.

I tillegg til de 80 pst. har regjeringen økt det særskilte tilskuddet for inneværende år og for neste år med 25 mill. kr. I tilleggsnummeret fremmer vi forslag om 100 000 kr ekstra per person hvis de bosetter utover den grensen. Så det er økonomisk for kommunene. Vilkår-

ne for fosterforeldre følger de vanlige satsene for andre fosterhjem.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings-spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:28:27]: Det må åpnes opp for å tenke alternativt om bosetting. Flere aktører som er veldig på, har vist en offensiv holdning i den sammenheng. Det er også knyttet til bl.a. rekruttering av fosterhjem. Det er en stor vilje blant folk til å være med og bidra. I den alternative tankerekken ønsker Venstre at en kan få etablere SOS-barnebyer for enslige mindreårige, slik som vi ser i flere europeiske land. Det kunne vært interessant å få høre om statsråden er enig i og åpen for en sånn vurdering som Venstre står for i denne saken.

Statsråd Solveig Horne [10:29:13]: Jeg er kjent med den modellen som SOS-barnebyer har, og jeg har selv besøkt SOS-barnebyer utenfor Bergen. De har én fosterhjems plassering i Norge, men det er snakk om å åpne opp for flere. Det er en veldig god modell, og det er noe som vi er i god kontakt med SOS-barnebyer om for å se om det kan være en modell for fosterhjems plassering ute i kommunene. Som vi også har sagt i tilleggsnummeret, skal vi utrede andre bosettingsmodeller for de enslige mindreårige, og det er opp til kommunene om de vil bosette enslige mindreårige. Men det å bruke modellen til SOS-barnebyer, som helt klart er et godt eksempel, må vi se på om vi kan gjøre mer av.

Presidenten: Sonja Mandt – til oppfølgings-spørsmål.

Sonja Mandt (A) [10:30:10]: Rekruttering av fosterhjem og SOS-barnebyer er viktige tiltak, men også kommunens økonomi. Kommunene får i dag refundert 80 pst. Det er noe av det som gjør at mange kommuner lar være å bosette, har vi fått tilbakemeldinger på. Har statsråden vurdert å øke det beløpet eller andre tiltak som gjør at kommunene bosetter mer?

Statsråd Solveig Horne [10:30:38]: Jeg registrerer at det i budsjettet til Stoltenberg II-regjeringen lå inne 10 pst. reduksjon i den refusjonsordningen som før var på 100 pst. Regjeringen vedtok i 2014 å gå ned til 80 pst. refusjon til kommuner som har barnevernsutgifter. Men i tillegg økte Stortinget det særskilte tilskuddet med ca. 10 pst., så kommunene får indirekte dekket 90 pst. av kostnadene til barnevern for de enslige mindreårige.

I tillegg har regjeringen økt det særskilte tilskuddet til enslige mindreårige, både for inneværende år og for neste år, i tillegg til de 100 000 ekstra som kommunene nå får hvis de bosetter flere enslige mindreårige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:31:41]: Mandag gikk det ut brev fra regjeringen, sammen med KS, der alle landets kommuner blir bedt om å bosette 18 000 flyktninger i 2016. I

brevet opplyses det om at UDI lyser ut 30 000 nye motaksplasser for å møte behovet. Kommunene oppfordres nå i større grad til selv å etablere mottak. Det sies i brevet, som er sendt sammen med ledelsen i KS, at det er stor vilje fra kommunene og sivilsamfunnet til å stille opp for flyktningene, og at regjeringen er takknemlig for det.

Jeg er enig med statsministeren i at kommunene gjør en god jobb med bosetting og integrering av flyktninger. Samtidig øker behovet, og det er viktig at alle kommuner – små og store – deltar i dugnaden. Dette koster. Kommunenes utgifter til bosetting og integrering skal dekkes gjennom direkte tilskudd fra staten og ikke gjennom rammeoverføringene, slik de øvrige tjenestetilbudene til kommunene dekkes. Det er et faktum at kommunene har større utgifter enn de får dekning for. Det gjelder både vertskommunetilskuddet til asylmottak, som Justisdepartementet har ansvaret for, og integreringstilskuddet ved bosetting, som Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for.

Uavhengige beregninger viser at integreringstilskuddet dekker ca. 90 pst. av de gjennomsnittlige kostnadene for kommunene. Deler statsråden konklusjonene fra Beregningsutvalget, som viser at kommunene bare får dekket 90 pst. av kostnadene med tanke på integrering? Og hvis det er tilfelle, hvorfor er det da ikke fremmet forslag om en bedre finansiering nå som vi har et så ekstraordinært stort behov for å øke den kommunale bosettingen av flyktninger?

Statsråd Solveig Horne [10:33:33]: Jeg har lyst til å gå ros til kommunene, for de har gjort en historisk bosettingsinnsats de siste to årene. Hittil i år har vi altså klart å bosette 34 pst. flere enn det vi gjorde i 2014, og 2014 var et godt år. Den situasjonen vi står overfor nå, krever at kommunene må bosette flere enn det de har gjort i år, og det blir en utfordring for dem. Det går nå ut brev fra IMDi med en anmodning om at kommunene må bosette flere. Cirka 18 000 er det behov for å bosette neste år, og i de 18 000 ligger det altså ca. 4 400 enslige mindreårige, i tillegg til de 3 000 syriske kvoteflyktningene som Stortinget har vedtatt vi skal bosette.

I dag får kommunene dekket 90 pst. av kostnadene sine. Men dette handler ikke bare om bosetting, det handler om det integreringsarbeidet som den enkelte kommune også gjør. De kommunene som er flinke på integrering, som klarer å få dem raskt ut i utdanning eller arbeid etter de to årene med introduksjonsprogram, får også beholde de pengene. Det er flere kommuner som nå går i pluss også på integreringen fordi de er flinke med dette arbeidet. Det er en innsats som vi er nødt til å intensivere for å få flere kommuner til å lykkes bedre med integreringsarbeidet, slik at den enkelte flyktning kan være med og bidra, får bruke ressursene sine og blir en ressurs ute i kommunen og ikke en utgift på andre budsjetter.

Den 90 pst.-en er det et beregningsutvalg som kommer fram til. Regjeringens innsats de siste årene har økt integreringstilskuddet med over 300 mill. kr, det har ikke vært så høy dekning siden 2009. I tillegg vet vi at kommunene melder tilbake at det som er utfordringen, er bolig, og der-

for er jeg veldig glad for at regjeringen nå på flere områder også har økt Husbankens tilskudd slik at det skal være enklere å få tilskudd til utleieboliger.

Heidi Greni (Sp) [10:35:37]: I regjeringens tilleggsnummer til statsbudsjettet ble det fremmet forslag om å heve satsene i vertskommunetilskuddet for beboere i asylmottak med 20 pst. Statsministeren viser i sitt brev til kommunene at økt bosetting er avgjørende for å lette presset på mottaksapparatet og gi den enkelte flyktning en god start. Jeg er glad for at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet fremmer forslag om å øke integreringstilskuddet for enslige mindreårige asylsøkere som blir bosatt i 2016, med 100 000 kr, men det er store behov utover det.

Regjeringen har varslet at den vil legge fram en stortingsmelding om integreringspolitikken våren 2016. Vil statsråden der sørge for en bred gjennomgang av samarbeidet med kommunene om vilkårene for bosetting, og herunder satsene til integreringstilskuddet? Det er også grunn til å spørre seg om økningen av integreringstilskuddet for enslige mindreårige er tenkt å være et engangstiltak som kun skal gjelde i 2016?

Statsråd Solveig Horne [10:36:42]: Økning i integreringstilskuddet er noe vi må komme tilbake til i den ordinære budsjettprosessen. Jeg er glad for at vi har fått på plass å øke integreringstilskuddet nå to år på rad. Det er historisk høyt. Kommunene får dekket 90 pst. av de utgiftene de har, og de kommunene som er flinke, får også beholde disse pengene.

Så er jeg helt enig med representanten i at det beste hadde vært å få bosatt raskere. Da hadde vi også fått frigjort plasser i både mottakene og omsorgssentrene. Derfor er jeg glad for at vi også har økt tilskuddet til de enslige mindreårige. Vi håper at kommunene nå viser velvilje med hensyn til å kunne bosette flere, slik at de får startet livet sitt i en kommune og ikke må bo på et omsorgssenter, som er en dyr modell for de barna det gjelder.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Kaus.

Gunnar Kaus (Sp) [10:37:44]: I sitt budsjett sier statsråden at

«regjeringa vil vurdere om det er behov for å kome tilbake til Stortinget med forslag om løyvingsendringar knytt til utlendingsområdet i eit tilleggsnummer til budsjettforslaget for 2016».

I det tilleggsnummeret vi nå har fått, og som er til behandling, er det foretatt kutt i bevilgningene til kommunale barnevernstiltak for enslige mindreårige fordi det anslås at anslaget for 2016 ble satt for høyt – det skjer altså det motsatte av det en kunne forvente ut fra det refererte sitatet.

En erkjenner problemet med at kommunene tar imot færre på grunn av kutt i refusjonssatsene, men gjør ikke nok for å bøte på problemet gjennom økte satser. Nå har statsråden allerede svart på en del spørsmål, men jeg vil ha et tydeligere svar: Vil det bli gjort noe for å rette

opp i de store budsjettkuttene i barnevernstiltak for enslige mindreårige? Senterpartiet følger der opp i sitt alternative budsjett, men spørsmålet er altså: Hva vil regjeringen gjøre?

Statsråd Solveig Horne [10:38:43]: Jeg er ikke helt sikker på om jeg skjønner spørsmålet, men det er Bufetat som har ansvaret for enslige mindreårige under 15 år, derfor har vi også økt tilskuddet til omsorgssentrene i revidert nasjonalbudsjett, og vi har økt det for innværende år og for neste år med 1,2 mrd. kr fordi det er behov for å få på plass flere omsorgssentre.

Så er det ikke på omsorgssentrene de enslige mindreårige skal bo, det er ute i kommunene, og de aller fleste kommunene som bosetter enslige mindreårige, gir dem et barnevernstilbud, og der dekker regjeringen 80 pst. av de utgiftene kommunene har. I tillegg har vi økt det særskilte tilskuddet til enslige mindreårige som kommunene kan bruke, og vi har økt det ytterligere for neste år. Så jeg mener at vi har styrket barnevernets arbeid opp mot de barna som har behov for barnevernstiltak.

Stein Erik Lauvås (A) [10:39:52]: Det har vært slik at det en kan kalle første- og andrelinjetjenesten, har fått stort fokus fra regjeringen – UDI, politiet osv. – når det gjelder asylsøkerne. For to dager siden sendte statsministeren, sammen med KS, ut et brev hvor første linje lyder:

«Situasjonen i det norske asylmottakssystemet kan nå betegnes som en krise.»

Økningen i forhold til dette er formidabel, og regjeringen får nå god tid på seg til å se krisen komme og forflytte seg ut til tredjeleddet, ut til kommunene. Statsråden var selv inne på at det skal bosettes mange. Så er spørsmålet: Mener statsråden virkelig at kommunene nå har den verktøykassen de trenger for at de skal kunne gjøre den jobben regjeringen ber dem om, i 2016 og 2017?

Statsråd Solveig Horne [10:40:54]: Vi står overfor en svært krevende situasjon. Det er ekstraordinært mange som kommer til dette landet, og som søker asyl, og en god del av disse får opphold og skal også bosettes ute i en kommune.

Det som er situasjonen nå, er at kommunene må bosette flere enn det de har gjort før, hvis ikke må den enkelte sitte lenger i mottak. Det som situasjonen nå tilsier, er at det også er krevende for kommunene, og derfor er jeg veldig glad for at regjeringen har et tett og godt samarbeid med KS i dette arbeidet. Vi har sett at Helsedirektoratet i dag har oppfordret til å åpne opp for en helsepool for helsepersonell som kan være med og bidra. Alle tre direktoratene, barnevern, utdanning og helse, har sendt brev til kommunene om å se på det ansvaret de har overfor alle barn som bor i en kommune, og hvor viktig det er at barna får oppfølging. Men det er krevende, og vi er også nødt til videre framover å komme tilbake igjen med hensyn til kostnadene for dette krevende arbeidet.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:42:03]: Det er helt riktig at det neste år blir en krevende situasjon når opp mot 18 000 personer skal bosettes i kommunene. Vi har behov for at enda flere kommuner tar den utfordringen og blir med på den dugnaden som dette vil innebære, men da må vi kanskje også se på ulike måter å bosette på. En av de tingene som det har vært pekt på, er dette med selvbosetting. Er det noe statsråden vil jobbe mer med, og ikke minst en selvbosetting der man ikke mister retten til f.eks. norskopplæring?

Statsråd Solveig Horne [10:42:47]: Selvbosetting innenfor dagens ordning er veldig bra og gjør at flyktningene raskere kommer seg ut av mottak. Jeg har også gitt IMDi i oppdrag å jobbe aktivt overfor kommunene for å benytte seg av den selvbosettingsordningen innenfor dagens ordning som det er mulighet for.

Så er det sånn at den enkelte, hvis man finner seg bolig, finner seg et arbeid og kan være selvforsørgende, har muligheten i dag til å kunne flytte ut og finne den kommunen som man ønsker, og man mister ikke retten til norskopplæring. Denne retten til norskopplæring følger deg, og det får også kommunene dekket tilskuddet til. Men det er sånn at man må være selvforsørgende, og hvis man ikke er selvforsørgende når man selv har valgt å bosette seg, så kan man risikere at man er nødt til å gå tilbake til mottak der man får dekket kost og losji, men det er ingen flyktning som bosetter seg selv i dag, som mister retten til norskopplæring.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:43:51]: Statsråden har rett i at større grad av aktivisering vil gjøre det lettere å komme ut i arbeid etter mottak. Det vil også gjøre det lettere for mange kommuner å ta imot flyktninger hvis de allerede er godt i gang med språkopplæring og på mange måter har en avklart kompetanse – kanskje til og med har fått litt arbeidstrening.

Til tross for en økende ledighet i mange kommuner er det også mange kommuner som sliter med å tiltrekke seg nødvendig arbeidskraft.

Kan bosettingsarbeidet bli enklere om integreringen er godt i gang i mottaket, sånn at det er flere som kan gå rett ut i jobb ved bosetting? Det er et grunnleggende spørsmål. Dette vil kunne medføre at langt flere da vil være ute i aktivitet og ikke være passive. Er det ikke det som er litt av målsettingen?

Statsråd Solveig Horne [10:44:44]: Jeg har møtt mange ordførere og flyktningkonsulenter som jobber med integreringsarbeidet ute i kommunene, og en av de tingene de peker på, er at de skulle ønske at flyktningene hadde vært bedre forberedt i norsk og hatt arbeidstrening før de kom ut i kommunene. Derfor er vi nødt til å se på den norskopplæringen som foregår i mottakskommunene, og den norskopplæringen som foregår ute i bosettingskommunene.

Regjeringen har neste år lagt opp til å få ekstra penger til en bedre kartlegging av den enkelte. Vi må også se på det å få flere løp i integreringen, for noen trenger litt lengre tid, mens andre trenger kortere tid. Det er viktig nå når folk kanskje blir sittende lenger på mottak, at vi starter integreringsarbeidet mye tidligere i mottak for dem som har fått opphold, slik at de er bedre forberedt når de kommer ut i kommunene. Det er det beste for kommunen, og ikke minst er det best for den enkelte, som raskt kan komme seg ut i arbeid eller utdanning og være med på å bidra til samfunnet.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:45:50]: Nå sier statsråden at norskopplæring er viktig, og samtidig kutter hun i norskopplæring. Til budsjettet sier hun at jo raskere en flyktning får bosette seg i en kommune, desto raskere kan vedkommende delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Dette er SV helt enig i.

Det vi gjør nå, går langsomt, det tar år. Det er dyrt, vi betaler årevis for folk på mottak. Det er passiviserende, og det er en umyndiggjøring og en stakkarliggjøring av flyktningene. Det beste må være å bli bosatt raskt.

Vi trenger en ny ordning, slik som SV har foreslått, og som vi utredet da vi satt i regjering. Hver kommune bosetter, og staten betaler. Det er helt nødvendig, fordi det er staten som gir opphold i Norge. Dessuten trenger vi en annen sjølbosettingsordning – i hvert fall å få utredet den – med unntak av noen pressområder som blir brukt som motargument hver eneste gang.

Jeg har lyst til å spørre statsråden: Er ikke det viktigste nå at vi lykkes med god integrering, eller er det kommunal vetorett som er det viktigste?

Statsråd Solveig Horne [10:47:00]: Det viktigste nå er å få på plass innstramminger og raske returer, og så må vi jobbe for å integrere dem som har fått lovlig opphold.

Det er helt sant som representanten Andersen sier, at SV i regjering fikk utredet forskjellige bosettingsmodeller, men jeg registrerer også at den forrige regjeringen som SV var en del av, ikke fremmet forslag om dette.

Regjeringen framholder den frivillige bosettingsordningen vi har i dag, men vi er nødt til å bli flinkere i integreringsarbeidet, slik at kommunene opplever at de som får opphold og som skal integreres i kommunen, raskt blir med og bidrar, får brukt ressursene sine og blir en ressurs i kommunen. Det er et arbeid som jeg har intensivert, og som vi skal jobbe ekstra med nå framover, fordi det er viktig i hele dette integreringsarbeidet at en får brukt ressursene sine.

Vi regner med å ha dekket ganske store kostnader som kommunene har på dette området. Det integreringsarbeidet som nå skal foregå, kommer vi også tilbake til i en stortingsmelding som vi fremmer til våren.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:48:21]: Mitt spørsmål går til statsråd Helgesen.

I vår ble det klart at Norge har som ambisjon å tilslutte seg EUs klimarammeverk, noe som vil sikre 40 pst. kutt i klimagassutslipp fram mot 2030. Det er bra. Det er også den målsettingen Norge har meldt inn til FN i forkant av klimatoppmøtet i Paris – som jo skal gjennomføres, til tross for terrorangrepet sist fredag.

Men for at EU skal nå sine ambisjoner innen 2030, må man trolig bygge på en rekke eksisterende direktiver som Norge ikke har implementert ennå, som f.eks. energieffektiviseringsdirektivet fra 2012 og revidert bygningsenergidirektiv fra 2010. Direktivene er i tråd med allerede uttalt politikk på området, og Norge vil ha rom for tilpasninger. Direktivene skal også ses på som verktøy for å oppnå viktige mål i Norge og EU innen energieffektivisering. For eksempel har statsråd Tord Lien uttalt at et nasjonalt tallfestet mål for energieffektivisering vil bli lagt fram i energimeldingen som forventes våren 2016.

Et nasjonalt mål for energieffektivisering skisseres også i energieffektiviseringsdirektivet fra 2012, men går også lenger ved at den tilhørende handlingsplanen for energieffektivisering og en langsiktig strategi for å mobilisere investeringer i rehabilitering av bolig, næringsbygg og offentlige bygg skal legges fram. Direktivet innebærer at statlige bygg som regjeringsbygg, høyskoler, tinghus etc. rehabiliteres til høy energistandard. Det er viktig at staten blir en foregangsaktør her.

Et annet eksempel på at direktiver bidrar til Norges mål, er gjennom revidert bygningsenergidirektiv fra 2010. Ifølge klimaforliket skal bygg være på nesten nullenerginivå fra 2020. Ved å ta inn direktivet og ha en parallell prosess i vårt eget klimaforlik med nye energikrav til bygg ville vi kunne sikre både forutsigbarhet og like rammevilkår for norsk byggsektor. Mitt spørsmål til energiministeren er derfor: Vil regjeringen sørge for at Norge tilslutter seg hele EUs energirammeverk, ikke bare klimarammeverket, og implementere direktivene for bygg og energieffektivisering?

Statsråd Vidar Helgesen [10:50:40]: Nå er ikke jeg energiminister, men sier som EU- og EØS-minister: Energi og klima er veldig viktige områder i vårt forhold til Europa og et tema som ofte går igjen. Vi har et meget tett samarbeid med EU på energi- og klimaområdet, og det er også slik at EU ser disse områdene i tett sammenheng. Vi har et klima- og energirammeverk, og i dag legges rapporten om energiunion frem, og dette er noe vi følger tett.

Så har vi med bred tilslutning i Stortinget lagt opp til felles gjennomføring av klimamål med EU. Det gjelder altså utslippsmålet. Når det gjelder energieffektiviseringsmål, har vi høye ambisjoner på norsk side, men det er også slik at vi i Norge har en høyere andel fornybar energi og et annerledes energisystem enn resten av Europa. Derfor har vi andre utfordringer. Det betyr at når EU lager direktiver for bygningsenergieffektivisering og for energieffektivisering, er det viktig at vi gjennomgår dem grundig, og at vi sikrer nødvendige tilpasninger til norske forhold. Det er i den prosessen vi er nå, f.eks. med bygningsenergidirekti-

vet – en prosess for å komme frem til tilpasninger som gjør at dette skal passe norske forhold. Uavhengig av EUs politikk har vi en god politikk for energieffektivisering som er tilpasset norske forhold gjennom en rekke virkemidler.

Når det gjelder energieffektiviseringsdirektivet, tar vi sikte på å komme frem til en norsk posisjon om det direktivet snarlig.

Ola Elvestuen (V) [10:52:40]: Jeg takker for svaret, selv om jeg vel ikke helt fikk svar på om vi vil implementere direktivene eller ikke.

Når det gjelder energieffektivisering, la regjeringen så sent som i går fram en ny teknisk forskrift hvor man åpner for mer bruk av elektrisitet til oppvarming, som er et brudd med det som har vært tidligere politikk.

Men utover konkrete mål for utslippskutt har EU flere målsettinger innen energi og klima, både for 2020 og 2030, som mål om andel fornybar energi, økt energieffektivitet og omlegging i transportsektoren. Det er helt nødvendig at Norge med sine energiressurser og kompetanse bidrar til at Europa når disse målene. På hvilken måte skal regjeringen sørge for at Norge bidrar til EUs to andre mål for 2030, altså 27 pst. fornybarandel og 27 pst. økt energieffektivitet? Og et spørsmål litt i forlengelsen av det også: Vil dette inngå i den bilaterale klimaavtalen mellom Norge og EU eller ikke? Og hvis ikke man skal bidra til disse målene: Hva er begrunnelsen for dette?

Statsråd Vidar Helgesen [10:53:45]: Det som ligger til grunn i stortingsmeldingen om felles gjennomføring av klimamålene med EU, er en felles gjennomføring når det gjelder utslippsmålene. Det legges ikke i EU opp til nasjonalt bindende mål for 2030 på andelen fornybar og på energieffektivisering. Det er i tråd med det som var norsk syn i debatten rundt klima- og energirammeverket.

Men det er likevel sann at å øke fornybarinnstrømmen og å øke energieffektiviseringen er viktige bidrag til å få ned utslippene, og der vil Norge bidra. Vi har en rekke virkemidler for å fremme mer effektiv bruk av energi, vi har strenge energikrav til bygg, og vi har ulike støtteordninger – gjennom Enova støttes tusenvis av store og små prosjekter hvert år som bidrar til energieffektivisering i bygg, anlegg, industri osv.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Svein Abrahamsen.

Svein Abrahamsen (V) [10:54:57]: Norge ble nylig dømt i EFTA-domstolen for at luftkvaliteten flere steder i landet ikke oppfyller miljøkravene i EØS-regelverket. Utslipp fra transportsektoren har stor betydning for luftkvaliteten og klimagassutslippene. I den sammenheng viser jeg til at EU i fjor høst vedtok et direktiv om etablering av en infrastruktur for alternative drivstoff i transportsektoren. Dette direktivet krever bl.a. stortilt utbygging av ladestasjoner for elbil og anlegg for landstrøm for skip i viktige havner.

Mitt spørsmål er: Hva vil statsråden gjøre for å sikre en rask implementering av dette direktivet i Norge?

Statsråd Vidar Helgesen [10:55:35]: For å ta utgangspunktet for spørsmålet: Det er riktig at EFTA har avsagt dom mot Norge på samme måte som Europakommisjonen har reist sak mot en rekke EU-land om brudd på luftkvalitetsdirektivet. For Norges del gjelder dette årene 2009 til 2012. Vi tar dommen til etterretning, og vi har iverksatt flere tiltak allerede. Dette direktivet om alternative drivstoffer er et direktiv som er til vurdering, og som vi vil komme tilbake til gjennomføring av når behandlingen av det er klar.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:56:37]: Det var kanskje ikke så feil som det var galt å omtale statsråden som energiminister, kanskje heller ikke som klima- og miljøminister, for det er unektelig sånn at som europaminister – og med vår nære tilknytning til EU i saker som energi, miljø og klima – har statsråden et betydelig ansvar innenfor de feltene. Vi ser at utviklingen går i retning av at vi blir mer og mer avhengig av, eller involvert i, EU-systemet når det gjelder akkurat disse temaene og disse områdene. Da er det selvfølgelig viktig at Norge framtrer så enhetlig som mulig, og at det er gode forankringsprosesser i hvordan regjeringen tenker i sin kommunikasjon med EU.

Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Ser statsråden med bakgrunn i utviklingen noe behov for at fagstatsrådene i sterkere grad blir involvert inn mot Stortinget i vår tilnærming til EU i så viktig nasjonalt anliggende saker som miljø, energi og klima?

Statsråd Vidar Helgesen [10:57:53]: Det er vel ikke noe område hvor vi fra regjeringens side i europapolitikken har lagt så stor vekt på samspill om klima- og energipolitikken, også mellom klima- og energiministrene, og også i forholdet til Stortinget. Det gjaldt da vi tidlig la vekt på å få en norsk omforent posisjon til EUs klima- og energirammeverk, og det gjelder nå, når vi ser at EUs arbeid på klimafeltet og EUs arbeid med energiunionen rykker frem med en helhetlig tilnærming, som krever av oss at vi også har en helhetlig tilnærming. Gjennom konsultasjoner vi har med Stortingets europautvalg, hvor fagstatsrådene også redegjør for viktige saker på sitt område, bidrar vi til at det er en tett involvering av Stortinget i disse spørsmålene, og det vil det også bli fremover i de viktige månedene som vi har foran oss på disse feltene.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:59:03]: Ingen skal beskyldte europaministeren for inspirerende stemmebruk her i stortingssalen, og derfor sier det kanskje sitt om meg at jeg likevel lar meg inspirere til et oppfølgingsspørsmål.

Fra regjeringens hold gis det ofte inntrykk av at vi slutter oss til alle klimamålene til EU. Virkeligheten er jo at det er feil. Klimamålene til EU har tre pilarer. Det er utslippskutt, som ministeren bekreftet at vi slutter oss til, og så er det på energieffektiviseringsfeltet og på fornybarfeltet.

Da er egentlig spørsmålet mitt til europaministeren: Når vi vet at Norge er et av de fem landene i verden som bruker mest energi per innbygger – et annet land er Island, der de vasser i lava – er det da tilfeldig at vi i Norge slutter oss til de målsettingene der vi kan kjøpe oss fri fra forpliktelser og betale andre for å gjøre jobben, mens de direktivene som forplikter oss til å gjøre jobben hjemme, sier vi nei til?

Presidenten: Presidenten synes ikke det er noen spesiell grunn til å legge føringer for stemmebruken i Stortinget, så lenge svarene er gode.

Statsråd Vidar Helgesen [11:00:17]: Om stemmebruken min hadde vært mer inspirerende, kunne kanskje likevel representanten Eidsvoll Holmås fått med seg at jeg i forrige svar faktisk sa at vi slutter oss til ett av disse tre klimamålene, nemlig det klimamålet som dreier seg om utslippskutt. Det er det viktigste, og det er også viktigst sett fra EUs side fordi det er det eneste som er bindende for de enkelte landene. Det målet skal vi nå bl.a. ved aktiv satsing på energieffektivisering og utvikling av fornybarløsninger.

Men det er en tung realitet at Norge har en mye høyere fornybarandel enn andre europeiske land. Det er en tung realitet at vår energimiks er helt annerledes enn i de fleste andre europeiske land, og da er det ikke alle virkemidler man blir enig om på felles europeisk nivå, som vil passe for norske forhold.

Det er mange andre europeiske land som også mener at virkemiddelbruken i størst mulig grad må legges til det enkelte land. Det er derfor vi legger stor vekt på utslippsmålet – men vi legger også stor vekt på nasjonale virkemidler for å nå det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:01:35]: Mitt spørsmål går til barneminister Horne.

Politiet har avdekket at kjente seksualforbrytere sirkler rundt sårbare og unge mennesker i flyktningmottak. Det er mistanke om overgrep, melder Kripos. Dette gjelder flere steder i landet, og man er svært bekymret. Dette må stoppes. Forsvinner disse barna, er det ingen som leter.

Horne og jeg var til stede på en presentasjon av en Fafo-rapport som viser dette. Barn som søker asyl alene, er ekstremt sårbare. De kan være svært lett å lokke fordi de er så desperat ensomme og trenger kontakt med voksne. Det hjelper neppe å rapportere og registrere hvis det ikke er nok voksne til å passe på. Når én voksen skal passe på 30 krigsskadde, livredde, ensomme unge som ikke stoler på voksne i det hele tatt, skjønner jeg at det kan gå galt. Jeg tror ingen hadde godtatt noe slikt for norske ungdommer som ikke har foreldre og foresatte til å passe på seg. SV legger i sitt budsjett inn penger til flere voksne og til egne tiltak for utsatte barn, og også til å finne barn som forsvinner.

Dette er veldig alvorlig, og alle disse barna er barneministerens ansvar, for de er i Norge. Det har barneministeren selv bekreftet, bl.a. på denne Fafo-frokosten.

Da vil jeg spørre ministeren: Hva er de tre viktigste tiltakene statsråden nå har iverksatt på asylmottakene, i omsorgssentrene og i transittmottakene for å få slutt på at disse barna skal bli utsatt for overgrep mens de er under vårt ansvar?

Statsråd Solveig Horne [11:03:39]: Alle barna som kommer til Norge, uansett oppholdsstatus, har barnevernet ansvaret for. Veldig mange av disse barna bor i akuttmottak ute i kommunene, og både Helsedirektoratet og Bufdir har nå sendt brev til kommunene om at de må være veldig oppmerksomme på den situasjonen som barn på mottak kan være i.

Det at barn forsvinner, er alvorlig. Sakene er utfordrende, og de er veldig sammensatt. Det er barn som forsvinner fordi de ikke ønsker å være her, det kan være barn som blir utsatt for menneskehandel, det kan være barn som finner slektninger, og det kan også være barn som ikke ønsker å bo der. Derfor er det veldig viktig at vi har gode rutiner ved de omsorgssentrene vi har. Jeg har tett og god kontakt med Bufetat opptil flere ganger i uka for å forsikre meg om at vi har gode rutiner på dette, og at sikkerheten ved omsorgssentrene er ivaretatt.

Vi gir også god veiledning til de nye omsorgssentrene, som nå blir etablert i raskt tempo. Det er også viktig at vi sørger for tilfredsstillende sikkerhet og rutiner på sentrene – også når det gjelder sikkerheten i lokalene – at det er høy voksentetthet, og at det er kameraer på utsiden. Det er også viktig at barnevernet er klar over rutinene de må ha overfor politiet. Hvis noen forsvinner, skal man melde fra til politiet. Det er politiet som skal følge opp disse barna, men det er ofte vanskelig å følge dem opp, for det er vanskelig å vite hvor de har forsvunnet.

Dette er et vanskelig tema. Jeg deler veldig mye av bekymringen til representanten – og også mange etaters bekymring. Men jeg gjør så godt jeg kan ved å ha gode rutiner på omsorgssentrene og ha god opplæring av de ansatte som er der. Jeg har god kontakt med justisministeren når det gjelder dette.

Karin Andersen (SV) [11:05:48]: Dessverre er jeg ikke særlig betrygget av svaret som statsråden gir, for det hjelper ikke å være bekymret. Bekymringene som politiet nå melder om, handler om at man forsikrer seg om å sette inn ressurser, at man styrker bemanningen på mottakene slik at det er nok voksne der til å passe på, og at dette ikke bare er rutiner som sier at man skriver en rapport som man sender til en annen etat og ferdig med det og rett i skuffen – for det er slik det foregår. Det er til og med sånn at i budsjettet som statsråd Horne nettopp har lagt fram, åpnes det for at det skal være færre voksne. Både på mottakene for dem under 15 år og på mottakene for dem over 15 år vet vi at det i dag er én voksen som skal passe på 30 barn. Hvordan kan statsråden mene at det er økt sikkerhet for barn som politiet melder om at er utsatt for overgrep?

Statsråd Solveig Horne [11:06:55]: I omsorgssentrene som Bufetat har ansvaret for, er det i dag en beman-

ningstetthet på to voksne per barn. Det er en ekstraordinær situasjon vi nå står overfor, sist uke kom det 66 barn, i hele 2014 kom det 188. Vi har altså bare de siste månedene fått på plass over 50 omsorgssentre for å dekke etterspørselen.

Det viktigste jeg nå kan gjøre, er å passe på at de voksne som har omsorg for disse barna, har gode rutiner, har god og tett kontakt med barna, følger dem opp når de er på skolen – om de har venner med seg hjem – og ikke minst at det blir meldt fra til politiet hvis man er bekymret for rømning og forsvinninger, og hvis det skjer en forsvinning.

Jeg kan forsikre representanten om at jeg har tett og god kontakt også med justisministeren, og både UDI og politiet har fått styrket kapasitet og ressurser til barnefaglig kompetanse ved de mottakene som de har ansvaret for, for å følge opp disse barna.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kirsti Bergstø.

Kirsti Bergstø (SV) [11:08:13]: «Alle barn som er i Norge, er «våre barn»», sa statsråden under prestasjonen av en Fafo-rapport om mindreårige ofre for menneskehandel, en rapport som – som det ble nevnt – slo fast og viste med tydelighet det motsatte. Barn forsvinner, barn utsettes for overgrep, innsatsen er på ingen måte god nok.

I spørretimen den 4. november sa statsministeren:

«Skal alle enslige mindreårige asylsøkere (...) behandles som om de er barnevernsbarn? Og da er mitt svar: Nei».

Jeg gjentar spørsmålet: Hvordan skal barneministeren beskytte spesielt utsatte barn? Er det sånn at trygge og tilgjengelige voksne kan erstattes av gode nok rutiner? Og er det sånn at statsråden mener at det er forskjell på våre barn og de andres barn?

Statsråd Solveig Horne [11:09:11]: Alle barn som kommer til Norge, har – uansett oppholdsstatus – og skal ha den hjelpen de trenger, hvis de trenger hjelp fra barnevernet. Men alle barn som kommer til Norge, trenger ikke å være barnevernsbarn. Der er jeg helt enig med statsministeren: Alle barn eller all ungdom skal ikke være under barnevernet.

Stortinget vedtok i 2009 at de under 15 år skal få en ekstra oppfølging fra barnevernet. Det er et ansvar som vi nå tar, og vi har altså økt budsjettene til dette.

Så er det sånn at når de barna som bor i asylmottak, kommer ut i kommunene, er det det kommunale barnevernet der ute i kommunene som har et ekstra ansvar for å følge opp alle barn. Det er det viktig at barnevernet er klar over. Derfor jobber vi også opp mot kommunene. Vi har sendt brev om at kommunene må være klar over at både barn som bor i omsorgssenter, barn som bor på asylmottak, og barn som bor på vanlig mottak sammen med sine foreldre, har krav på de samme barnevernstjenester som andre barn.

Presidenten: Eirin Sund – til oppfølgingsspørsmål.

Eirin Sund (A) [11:10:25]: Jeg hører statsråden si at det ikke er forskjell på barn om det er våre eller andres barn. Men det er nå engang sånn at enslige mindreårige asylsøkere er en enormt sårbar gruppe som ofte har opplevd grusomme ting som vi ikke kan forestille oss, på sin flukt fra krig og konflikt, og som derfor trenger omfattende og langvarig oppfølging, støtte og trygghet. Jeg vet at statsråden mener at det ikke er forskjell på deres barn og våre barn, men samtidig legger hun nå fram et budsjett som nettopp åpner opp for å gjøre forskjell på våre og andres barn. Forskjellene blir faktisk større ved at en bl.a. senker kravene til omsorg og tilsyn i omsorgssentrene. Da må jeg spørre: Hva er det som gjør at enslige barn etter en traumatisk flukt, og som har veldig mye bagasje med seg, skal fortjene et dårligere tilbud enn det våre barn ville fått?

Statsråd Solveig Horne [11:11:21]: Jeg mener at de enslige mindreårige som kommer til Norge, om de er over eller under 15 år, får et godt tilbud her i landet. De kommunene som har asylmottak med enslige mindreårige over 15 år, får økt vertstilskuddet, som skal gå til helsetilbud og til de utfordringene de barna har.

Bufetat har ansvaret for barna under 15 år. Det er en krevende situasjon når vi regner med at det kommer i hvert fall ca. 1 000 enslige mindreårige – mot 188 i fjor – som vi skal ha et tilbud til. Derfor har vi styrket tilskuddet til omsorgssentrene med 1,2 mrd. kr neste år. Vi har også måttet se på det å bo på flermannsrom, og i den situasjonen vi er i nå, må vi også se på om vi skal gå ned på bemanningsfaktoren. De skal likevel få en trygg og god behandling i de omsorgssentrene de er i. Og så er det jo ikke i omsorgssentrene, men ute i kommunene de skal bo.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [11:12:38]: Vi er vel alle enige om at de mest sårbare flyktningene er de enslige mindreårige. De er i mottak der det er for liten voksentetthet og for liten mulighet til å se den enkelte. Barneministeren har selv oppfordret til raskere bosetting av enslige mindreårige flyktninger, og da går jeg ut fra at ministeren er enig med meg i at målet må være kortest mulig tid i mottak og raskest mulig bosetting. I komitéhøringen i forbindelse med statsbudsjettet var KS veldig tydelig på at den største svakheten ved budsjettframlegget var fullfinansiering av barnevernstiltak. Det viktigste tiltaket for å få bosatt flere enslige mindreårige var fullfinansiering av barnevernstiltak, og de var også tydelige på at den økningen som kom i integreringstilskuddet, ikke var målrettet nok og at det med fordel kunne kuttes, mot en fullfinansiering av barnevernstiltakene.

Hvorfor vil ikke barneministeren lytte til KS i denne saken?

Statsråd Solveig Horne [11:13:42]: Jeg er veldig glad for at vi har et tett og godt samarbeid med KS. I tilleggsnummeret vi nå har fremmet, skal vi også se på om vi skal utrede en annen finansieringsmodell, en stykkprisfinansiering som veldig mange kommuner har tatt til orde for,

der kommunene kan velge mellom en refusjonsordning og en stykkprisfinansiering. Der skal vi sette i gang et raskt arbeid.

Så er jeg veldig glad for at i tillegg til at kommunene får dekket 80 pst. av de kostnadene som de har til barnevernstiltak ute i kommunene, har regjeringen økt det særskilte tilskuddet til mindreårige for inneværende år, og vi har også økt det med 100 000 kr ekstra for hver enslige mindreårige for neste år.

Jeg har håp om at vi skal klare å få fortløpende i bosettingen av de enslige mindreårige. Det er også en prioritert oppgave når vi nå driver med bosetting. Jeg har håp om at flere kan bosettes i familier, når vi ser det store engasjementet fra familier som nå ønsker å bli fosterhjem for de enslige mindreårige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Eirin Sund (A) [11:14:57]: Siden 2000 har det forsvunnet 600 enslige mindreårige asylsøkere fra mottakene. Bare i juli forsvant det 13 barn, og i september forsvant det 31 barn. Jeg er klar over at det er PU og UDI ved justisministeren som har ansvaret for dette, men som barneminister for alle barn har også statsråd Horne et ansvar. Barnevernsloven sier at vi skal sikre at alle barn og unge skal få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, og at den lovens bestemmelser gjelder for alle barn som oppholder seg i riket. Da lurer jeg på: Hva gjør barneministeren for å få klarhet i hvor de 600 barna har forsvunnet hen? Hva gjør vi for at dette ikke skal skje igjen, for å få kontroll på at dette slutter å skje, og kontroll på at en har en prosess for å finne ut hvor de 600 barna er hen?

Statsråd Solveig Horne [11:16:03]: Det er alvorlig når mindreårige forsvinner, og de sakene, som jeg sa i et tidligere svar, er utfordrende, bl.a. på grunn av at vi vet for lite om de barna som forsvinner. Tallene er også usikre, og foreløpige tall fra den pågående forskningen viser at barna ofte telles to ganger. Vi ser at det er en del barn som ikke ønsker å være her. Vi ser at det er en del barn som når de får et avslag, velger å forsvinne, og vi ser også at det er barn som oppsøker andre slektninger. Dessverre er det også indikasjoner på at noen av disse barna blir utsatt for menneskehandel. Jeg kan forsikre representanten og Stortinget om at dette er noe som bekymrer meg også. Derfor er det så viktig at vi har gode rutiner, at de får god opplæring, de som jobber med barn hver eneste dag på omsorgssentrene, og at det er barnefaglig kompetanse på asylmottakene for enslige mindreårige.

De under 15 år registrerer vi i et rapporteringssystem. Vi har også lagt inn ekstra midler for å følge disse barna for å lære mer om dem, men ikke minst er det viktig å melde fra til politiet. Når det gjelder hvordan politiet følger opp, er jeg i tett kontakt med justisministeren om hvordan vi kan bedre dette arbeidet. Men vi står altså i en ekstraordinær situasjon med en stor mengde barn som kommer, og som krever at vi stiller opp. Vi gjør det vi kan for å sikre at de barna som trenger barnevernshjelp, får så god omsorg som det er mulig å gi dem.

Eirin Sund (A) [11:17:44]: Vi som sitter i denne sal, forholder oss til de tallene som kommer fra politiet. Om det er uriktig at det er 600, eller om det skulle være færre – at tallet er uriktig – er ikke så viktig for meg. Jeg tenker at ett barn som forsvinner, er ett barn for mye som forsvinner.

Jeg må si at jeg blir litt overgitt når statsråden sier at situasjonen er krevende, men allikevel skaper et inntrykk av at situasjonen er under kontroll, når vi hører at Røde Kors og andre slår kraftig alarm om hvordan barn – spesielt på Tøyen – ikke blir ivaretatt, verken når det gjelder behovene deres, eller når det gjelder rettighetene deres. En opplever, sier Røde Kors, at barn forsvinner fra mottak den dag i dag, at søsken splittes. Og det er massiv omsorgssvikt, sier de. Da tenker jeg: Er det å ha situasjonen under kontroll? Har barneministeren kontroll over at behovet og rettssikkerheten til barn blir ivaretatt i denne krevende situasjonen?

Statsråd Solveig Horne [11:18:46]: Omsorgssentrene skal jobbe for barns beste og arbeide kontinuerlig med å forebygge både rømming og forsvinning. Alle omsorgssentrene skal ha gode rutiner med tanke på forsvinning og rømming.

Til situasjonen på Tøyen: Det er Oslo kommune som har ansvaret for barnevernstjenesten på Tøyen. Det er også slik at PU skal ha en barnefaglig til stede på Tøyen. Vi er i tett og god dialog med Oslo kommune for å sikre at dette kommer på plass. Dette var en bekymring som jeg allerede i september tok opp med Oslo kommune, og direktoratet er i god kontakt med Oslo kommune om hvordan vi kan klare å gi både veiledning og hjelp når det gjelder den utfordringen som vi har.

Representanten var også inne på dette med søsken som blir splittet. Søsken skal ikke skilles, selv om de tilhører ulike aldersgrupper. Det gjøres også en vurdering i hver enkelt sak. Dette er noe som jeg også tar opp med Bufetat, for å sikre at søsken ikke skilles, men at det blir vurdert i hver enkelt sak.

Presidenten: Det åpnes for ytterligere oppfølgings spørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:20:06]: Som vi hører, er ikke denne situasjonen av nyere dato. Dette er en bekymring vi har hatt over lang tid. En av mine største bekymringer er at en del av de barna som forsvinner fra mottak, er utsatt for menneskehandel.

Kristelig Folkeparti har her på Stortinget fremmet flere forslag om forbedret omsorg for enslige mindreårige asylsøkere som jeg håper at statsråden vil se nærmere på. Et av forslagene handler om å opprette et menneskehandeltteam, slik vi hadde det på Hvalstad transittmottak i sin tid, og der man også kunne vise til gode resultater.

Mitt spørsmål til statsråden er: Deler hun Kristelig Folkepartis bekymring for at en del av de barna som forsvinner, kan være utsatt for menneskehandel? Og vil hun være med på å ta initiativ til å opprette et team som kan jobbe dedikert med dette temaet?

Statsråd Solveig Horne [11:21:06]: Det er sant som representanten sier, at dette er en bekymring som har vært over lang tid. Derfor er jeg veldig glad for den Fafo-rapporten som vi fikk for et par uker siden, som viser at det er en del svakheter i systemet. Det er noe som vi sammen skal jobbe med – det er noe som både ligger under mitt ansvarsfelt, og som ligger under justisfeltet.

Så hører jeg om et prosjekt som Kristelig Folkeparti mener er bra. Jeg stiller meg ikke negativt til å kunne ha gode prosjekter som viser gode resultater, hvis det kan forhindre at barn blir utsatt for menneskehandel.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgings spørsmål.

Karin Andersen (SV) [11:21:52]: Da er det grunn til å spørre hvorfor statsråden sjøl ikke har tatt initiativet til slike tiltak. Det er slik at det er ingen barn i Norge, norske barn under 18 år, som ikke har foreldre og foresatte med seg, som ikke er et ansvar for barnevernet. Alle er det, derfor behandler vi dem forskjellig. Det er jo så ille at forsvinner disse barna, leter vi ikke. Jeg hører at ministeren er fornøyd så lenge det er rutiner der man skal sende brev og registrere, men det vi vet, er jo at ingen leter. Det er ingen som leter etter disse barna når de forsvinner. Det er ikke nok voksne der til å passe på hvis det kommer noen som ser ut som snille onkler, som tilbyr seg å hjelpe til på asylmottak, og som kan være overgripere.

Da får jeg spørre statsråden helt direkte. Er statsråden fornøyd bare forsvinningene rapporteres og registreres, eller vil statsråden gjøre noe helt konkret utover det hun har gjort til nå, for at disse barna faktisk skal bli funnet, og at det ikke skal komme overgripere inn på mottak?

Statsråd Solveig Horne [11:22:59]: Det er ingen som er fornøyd når vi ser at det er barn som forsvinner, men det er likevel viktig at de som jobber tett med barna hver eneste dag, har gode rutiner, at de har tett kontakt med skolen og ser hvilke voksenpersoner som er i kontakt med disse barna. Men det er også viktig at vi bevisstgjør og har rutiner i omsorgssentrene på at de voksne som jobber der, faktisk er bevisst det arbeidet. Det er noe jeg forsikrer meg om hver gang jeg er i kontakt med Bufetat, at de har sånne rutiner. Det er viktig at vi melder fra, og det kan godt være at politiet skulle ha gjort mer. Det er noe som jeg tar opp med justisministeren. Men det er et krevende arbeid vi står i nå, og veldig mange av de barna som forsvinner, vil ikke bli funnet, og det er nesten umulig å få tak i dem. Det å ha gode rutiner, det å ha god opplæring av dem som skal jobbe med barn hver eneste dag, er jo noe av det viktigste forebyggende arbeidet mot rømminger og forsvinninger som vi kan gjøre.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgings spørsmål.

Ola Elvestuen (V) [11:24:17]: Venstre etterlyste allerede i august tiltak knyttet til mottak av enslige mindreårige på Tøyen, og statsråden viste også til kontakt med Oslo kommune i september. Økningen av enslige mindre-

årige kom tross alt før den øvrige veksten. Allerede i sommer sa hun at antallet enslige mindreårige økte, og derfor burde man jo i dag ha kontroll på Tøyen. Statsråden refererte til mye kontakt med Oslo kommune. Mitt spørsmål blir: Med de ressursene som Oslo kommune har, og de som staten har, er statsråden trygg på at situasjonen på Tøyen nå er god nok, og på at det ikke lenger er forsvinninger under registrering på Tøyen av enslige mindreårige asylsøkere?

Statsråd Solveig Horne [11:25:04]: Jeg var og besøkte et omsorgssenter i slutten av september, og tilbakemeldingene da var at det er en utfordring med forsvinninger. Derfor var jeg i tett kontakt med Bufetat og ba dem ta kontakt med Oslo kommune for å følge opp den bekymringen. Det er Oslo kommune som har ansvaret for barnevernstjenesten på Tøyen. Det er PU, som ligger under Justisdepartementet, som har ansvar for barn som kommer til mottakssentrene på Tøyen, og dersom PU mener at de ikke kan ta ansvar for de barna som er hos dem, må de kontakte Oslo kommunes barnevern. Den lokale barnevernstjenesten i Oslo har blitt styrket for å kunne håndtere barn hos PU. Bufetat, som jeg har ansvar for, har først ansvaret når de skal videre til omsorgssentrene. Jeg hadde et møte med Oslo kommune i forrige uke for å forsikre meg om at situasjonen på Tøyen er under kontroll.

Presidenten: Sak nr. 1 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [11:26:02]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 2 og 3, fra henholdsvis representantene Knut Storberget og Kjersti Toppe til kulturministeren, må utsettes til neste spørretime, da kulturministeren er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Geir Pollestad til næringsministeren, må utsettes til neste spørretime, da næringsministeren er bortreist.

Spørsmål 1

Jan Böhler (A) [11:26:28]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kommunal- og moderniseringsministeren:

«På forsommeren hadde vi en interpellasjonsdebatt om hvordan Stortinget skal involveres i arbeidet med nytt regjeringskvartal, hvordan man kan unngå at det blir en massiv kontorørken, mulig bruk av R5 og R6 hvor åtte de-

partementer holder hus i dag m.m. I oktober presenterte Statsbygg en modell og sine byformprinsipper for prosjektet, som skal være bakgrunn for en kommende statlig reguleringsplan.

Hvordan mener statsråden dette ivaretar Stortingets innspill, og hvordan vil samspillet med Stortinget og Oslo bystyre bli framover?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:27:10]: Statsbyggs anbefaling om byformprinsipper for nytt regjeringskvartal er svar på departementets oppdragsbrev av 26. juni 2014 om arbeidet med statlig reguleringsplan. Oppdraget er basert på beslutningene regjeringen tok i mai 2014. Statsbyggs forslag omhandler ikke eventuell bruk av R5 og R6, da dette ikke var en del av oppdraget. Statsbyggs anbefaling bygger på parallelloppdragene som ble utarbeidet i idéfasen i vår, på evalueringskomiteens grundige vurdering og på innspill fra andre sentrale aktører. Oslo kommune har kommet med viktige innspill i idéfasen.

Statsbyggs forslag viser at det er mulig å etablere et funksjonelt regjeringskvartal med moderate byggehøyder, hvor det både er plass til en stor park og hensynet til gående og syklende er tillagt stor vekt. Statsbyggs anbefaling viser et konkret forslag. Det er kun byformprinsippene, dvs. de overordnede rammene for gater, byggehøyder og byggegrenser som foreslås tatt videre til arbeidet med reguleringsplanen.

Regjeringen vil omkring årsskiftet behandle spørsmål knyttet til Statsbyggs forslag til byformprinsipper. Vi vil også se nærmere på mulighetene for å bruke R5 og/eller R6. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil på bakgrunn av regjeringens drøftinger av disse spørsmålene gi føringer til Statsbyggs arbeid med reguleringsplanen. Reguleringsplanen skal utformes slik at den gir tilstrekkelig fleksibilitet for den videre detaljplanleggingen. Statsbyggs fremdriftsplan innebærer at forslaget til reguleringsplan sendes på høring før sommeren 2016. Vedtaket kan skje tidligst ved årsskiftet 2016/2017. De endelige beslutningene om bl.a. byggehøyder, plassering av ny bebyggelse, plasser og uteområder tas når reguleringsplanen blir vedtatt.

Oslo kommune er en særlig viktig aktør i arbeidet med regjeringskvartalet. Jeg legger stor vekt på at kommunen involveres i planprosessen. Det har så langt vært tett kontakt mellom Oslo kommune og departementet, både på administrativt nivå og med byråd for byutvikling. Jeg ønsker at kommunen og departementet skal fortsette den gode dialogen. Dette tok jeg opp på et møte i forrige uke med byrådslederen, der jeg også orienterte om den videre prosessen i arbeidet med nytt regjeringskvartal.

Jeg ønsker en god dialog med Stortinget i denne saken. Jeg orienterte de parlamentariske lederne tidlig i 2014 om arbeidet med nytt regjeringskvartal og om Statsbyggs anbefaling i oktober i år. Jeg vil også i fortsettelsen holde Stortinget og partiene orientert om status, fremdrift og viktige veivalg for prosjektet på egnet måte. For øvrig vil Stortinget bli orientert i de årlige budsjettprosessene.

Jan Böhler (A) [11:30:11]: Jeg takker statsråden for et opplysende og grundig svar.

I forslaget til byformprinsipper og den modellen som Statsbygg har lagt fram, framgår det, som statsråden sier, at man ikke har sett på R5 og R6, og at man holder seg innenfor Ring 1, dvs. at man ikke ser på områdene oppover mot Hammersborg, langs Møllergata, som lå i noen av idéforslagene.

Statsråden sier det blir moderate byggehøyder i de modellene som Statsbygg har skissert, men det er jo kontorbygg på 8–12 etasjer i en veldig tett rekke mellom Møllergata og Grubbegata. Det er lite lys og rom i det området. Hvis den statlige reguleringsplanen vil følge opp innenfor den rammen, låser man prosjektet ganske mye. Så jeg vil spørre statsråden om han vil vurdere å involvere Stortinget mer, utover den orienteringen som ligger i statsbudsjettet nå, som er mer en statusoppdatering og en nøytral orientering uten standpunkter og signaler.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:31:20]: La meg først si at jeg og regjeringen legger stor vekt på at det nye regjeringskvartalet skal være åpent. Det er en del som ligger veldig sentralt i hovedstaden. Det skal være åpne byrom, det skal være tilgjengelig, og det skal være trygt for dem som jobber der, og for dem som ferdes i området. Det legger vi vekt på også nå. I den fasen når det skal rives og bygges, skal det være så åpent som mulig. Det ligger i bunnen.

Det jeg synes har vært positivt med den skissen som har kommet fra Statsbygg, er at de viser at det er mulig å realisere regjeringskvartalet samlet på en måte som gjør at det blir moderate byggehøyder. Når departementet i tillegg vil vurdere R5 og eventuelt R6, betyr det – etter min oppfatning – at vi kan få til en svært god løsning.

Vi har så langt sørget for god informasjon til Stortinget. Budsjettrunden er én ting, men vi har også lagt vekt på å ha uformelle drøftinger med de parlamentariske lederne.

Jan Böhler (A) [11:32:27]: Jeg takker for det svaret også.

Det er positivt at regjeringen også vil se på R5 og R6, som tross alt ligger bare et par hundre meter fra høyblokka, og der noen av de sikkerhetsargumentene som vi diskuterte også i interpellasjonsdebatten, kan komme i et nytt lys. Vi har utelukket diskusjonen om Y-blokka, fordi vi trodde at den var sikkerhetsmessig umulig, der den ligger over Ring 1, men Statsbygg vil jo senke og forsterke Ring 1, slik at vi kan ha et nytt byggefelt i deler av det området hvor Y-blokka ligger i dag, som kalles felt A i den modellen som Statsbygg har lagt fram.

Når man da åpner for å bygge oppå Ring 1 ved å senke og forsterke den, vil det innebære at regjeringen også vil se på Y-blokka på nytt, i samme moment som man ser på R5 og R6? Den hører jo sammen med høyblokka i et integrert miljø.

Når det gjelder arkitektkonkurransen som skal komme, er det riktig at den skal komme etter at den statlige re-

guleringsplanen er ferdig, eller vil den kunne komme i forkant, slik at den også vil ha mer åpne muligheter?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:33:43]: La meg først si at det er ingenting i Statsbyggs forslag som endrer forutsetningene for at Y-blokka må rives. Den beslutningen er tatt, og den er meget vel begrunnet. De skissene som Statsbygg har når det gjelder eventuelt å senke og forsterke Ring 1, vil ikke få noen konsekvenser for sikkerheten knyttet til Y-blokka. Det er ikke mulig å ha departementale bygg over den tunnelen.

Ellers vil jeg understreke at vi må legge sikkerhet i bunnen når vi skal bygge et nytt regjeringskvartal. At det samles, gjør det enklere å håndtere sikkerhet, slik politiet også har understreket. Vi mener at dette kan håndteres samtidig som man sikrer god åpenhet mens det bygges, og også når det er bygget. Det skal være åpne rom, det skal være tilgjengelig og hyggelig for folk flest.

Helt til slutt: Når det gjelder arkitektkonkurransen, vurderer vi ulike måter å gjøre det på, men det kommer etter hvert.

Spørsmål 2

Fra representanten Knut Storberget til kulturministeren: «Tidligere riksarkivar Ivar Fønnes uttrykker til avisa Arbeidets Rett 10. november bekymring for regjeringens endrede planer for Norsk helsearkiv som var foreslått lagt til Tynset. Det betviles at modellen blir billigere, og den tidligere riksarkivaren støtter også de bekymringer som er gjort gjeldende hva angår sikkerheten for pasientopplysninger ved den foreslåtte modell.

Er statsråden trygg på at sikkerheten er god nok i regjeringens foreslåtte modell, og at dette blir en billigere løsning?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da kulturministeren er bortreist.

Spørsmål 3

Fra representanten Kjersti Toppe til kulturministeren: «I et ferskt informasjonsskriv fra Arkivverkets ledelse til de ansatte er det foreslått omlegginger i tilbudet. I dag er Arkivverket delt mellom det sentrale Riksarkivet og åtte regionale statsarkiver, i tillegg kommer Samiske arkiv i Kautokeino. Dette blir foreslått slått sammen til en organisatorisk enhet styrt fra Oslo. Mange frykter at den regionale forankringen blir dårligere.

Kan statsråden informere om prosessen og den politiske forankringen i saken?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da kulturministeren er bortreist.

Spørsmål 4

Fra representanten Geir Pollestad til næringsministeren:

«Det har den senere tiden vært mye uro rundt Telenor og VimpelCom knyttet til mistanke om korrupsjon i forbindelse med anskaffelse av telelisenser i Usbekistan. Næringsministeren har uttrykt mistillit til styreleder i Telenor, som senere trakk seg. Det pågår ulike former for gransking og etterforskning i saken.

Hva kan statsråden, som stor aksjonær i Telenor, gjøre for å bidra til å få klarhet i de faktiske forhold og bidra til mest mulig åpenhet fra Telenors side?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da næringsministeren er bortreist. Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [11:34:56]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.35.
